

Δεν μπορώ να θυμηθώ επακριβώς, θαρρώ όμως ότι οι παραστάσεις δίδονταν σε έναν ισόγειο χώρο της ΧΕΝ, επί της οδού Αμερικής και οι αναμνήσεις μου είναι πολύ μακρινές, θολές μα τρυφερές και ευχάριστες. Ο λόγος για τις παραστάσεις του μπάρμπα Μυτούση, του Κλούβιου και της Σουβλίτσας στις αρχές τις δεκαετίας του '60 όταν η μητέρα μου με πήγαινε εκεί, σε ηλικία προσχολική.

Δεν είχα συγκρατήσει άλλα, πολύ περισσότερο δε, το όνομα του δημιουργού εκείνου του κουκλοθέατρου. Μέχρι που το καλοκαίρι που μας πέρασε, μισό αιώνα αργότερα συνέβη, όλως τυχαίως, η συνάντηση και η συνέντευξη με την Ελένη Γλύκατζη Ahrweiler. Τότε κατέφθασε και στο δικό μου φως, "η αρραβωνιαστικιά του Αχιλλέα".

Συνδεδετικός κρίκος του μπάρμπα Μυτούση και της αρραβωνιαστικιάς είναι η δημιουργός τους, η Άλκη Ζέη. Είναι το μοναδικό πόνημα της συγγραφέως που δεν απευθύνεται σε παιδιά, αφήνει ένα σημαντικό στίγμα στην εμφυλιακή και δικτατορική λογοτεχνική καταγραφή των γεγονότων. Το έγραψε ένα τέταρτο του αιώνα μετά τις παραστάσεις του μπάρμπα Μυτούση και χρειάστηκα άλλο τόσο να το ανακαλύψω. Παρα ποτέ, κάπως καλύτερα.

Είναι μια συρραφή εικόνων, από ένα αδιάκοπο πηγαινέλα ανάμεσα στις δύο ιστορικές περιόδους που αφαίρεσαν τη ζωή πολλών και άλλαξαν τη ζωή αν όχι όλων, των περισσότερων Ελλήνων και φυσικά την μορφή του τόπου. Τον εμφύλιο και ότι ακολούθησε και την δικτατορία. Γεγονότα που η συγγραφέας έζησε και τη ζήσανε.

Χειρίζεται αυτά τα γεγονότα, με μια κατανυκτική παρατηρητικότητα, με μια πρωτοφανή λεπτότητα. Εκφράζει με καθοριστικό τρόπο τις αγωνίες της: *"Που πάω; Στην*

άκρη της γής; Ευτυχώς που είναι στρογγυλή, αλλιώς θα έπεφτα στο χάος”.

Εννοείται πως πέφτει στο χάος και δέχεται συνεχώς ένα ανελέητο σφυροκόπημα, καθώς τα όνειρα της, τα ερωτικά, τα πολιτικά, τα κοινωνικά μετατρέπονται αργά, βασανιστικά σε εφιάλτες.

Όλο το βιβλίο, είναι μια ομολογία, μια ανθρώπινη, σπαρακτική φωνή: *«...και η ντροπή θα κολούσε για πάντα στο δέρμα μου»*

, μια απόγνωση,

«ένα κομμάτι της ζωής μου αφημένο στην καρδιά της Ασίας...».

Η Κατοχή, ο Δεκέμβρης, ο εμφύλιος, το Μεταγwgών, οι ανακρίσεις, τα βασανιστήρια και οι εκτελέσεις, η ήττα, η ξενητειά *«...καλύτερα η εξορία, η ξενητειά δεν σηκώνεται...»*, η Τασκένδη

“...μην κλαίς, εδώ τα δάκρυα δεν φτουράνε.”»

το δράμα

«...Πως το νομίσαμε όλοι ότι δεν γινότανε αλλιώς;;

η ανίκητη Σ.Ε.

«Που είδες Σοβιετικό άνθρωπο μεθυσμένο;»

καταγράφονται σπαραξικάρδια.

Στο δράμα της αλήθειας. Εκεί με οδήγησε τούτο το βιβλίο. Ο εμφύλιος μέσα στο εμφύλιο *«...στις κηδείες όμως είμαστε σπαθί, όλοι ενωμένοι και παρόντες...»*

Κάποιες στιγμές θαρρείς πως Όλα είναι ένας εμφύλιος. Η πολιτική, ο έρωτας, οι σχέσεις, το χρήμα, τα πάντα. Για αυτό, ίσως, το παι χνίδι είναι χαμένο, αλλά αν δεν το παίξεις ποιός ο λόγος να ζεις;

Οφείλω ευχαριστία στη Θεία Δ.Σ. που σαν αναζήτησα, από το καλοκαίρι, το βιβλίο, αποκρίθηκε: *“Θα στο δώσω εγώ, το έχω στο σπίτι στο χωριό”*

... και ήρθε το φθινόπωρο, και πήγαμε στο χωριό, και ήρθε το βιβλίο στα χέρια μου, και το άνοιξα, και μύριζαν οι σελίδες του τη χαρακτηριστική υγρασία του κλειστού σπιτικού, και αντίκρισα την αφιέρωση της συγγραφέως στο διαπρεπή πενθερό της Θείας, και το διάβασα και με ακούμπησε και ήτανε σχολιό ολόκληρο τούτο το βιβλίο. Σχολιό και κομμάτι αισιοδοξίας για τα προβλήματα της κάπως καλοθρεμμένης γενιάς μου, που δεν είναι τίποτα μπροστά σε αυτά της προηγούμενης...